

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ธพท.ผนส.(23)ว. 1421 /2563 เรื่อง นำส่งแนวนโยบาย เรื่อง การสอบทานธุรกรรม
ด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยขอให้นำส่งแนวนโยบาย เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของ
สถาบันการเงิน ซึ่งได้ปรับปรุงแนวทางการสอบทานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อให้มีลักษณะเป็นเชิงหลักการ
(Principle-based) เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถนำไปปรับให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และสามารถ
สะท้อนความเสี่ยงด้านเครดิตได้อย่างถูกต้องทันเวลา

สาระสำคัญของการปรับปรุงแนวนโยบายฉบับนี้ คือ สถาบันการเงินสามารถกำหนดปริมาณ
และลักษณะสินเชื่อที่จะมีการสอบทานให้สอดคล้องกับลักษณะและระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อจาก
การประเมินความเสี่ยงภายในที่เหมาะสมของสถาบันการเงินได้ นอกจากนี้ สถาบันการเงินต้องจัดให้หน่วยงาน
สอบทานสินเชื่อซึ่งเป็น Second line of defense มีความเป็นอิสระ เพื่อส่งเสริมให้มีกลไกการตรวจสอบ
และถ่วงดุลที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้การสอบทานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงได้
อย่างแท้จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณดล นุ่มนนท์)

รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน

ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวนโยบาย เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5806, 0 2283 5805, 0 2283 6851

โทรสาร 0 2283 5983

หมายเหตุ [ ] ธนาคารจัดให้มีการประชุมชี้แจงในวันที่ ..... ณ .....

[X] ไม่มีการประชุมชี้แจง

ผนสว90-คส225 02-256310 15

คส225 วันที่ 15 ต.ค. 2563

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

15 ตุลาคม 2563

ธนาคารแห่งประเทศไทย

จัดทำโดย

สำนักนโยบายความเสี่ยง

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

สาขานโยบายสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

โทรศัพท์ 0-2283-5806, 0-2283-5805, 0-2283-6851

โทรสาร 02-283-5983

e-mail: FPGCreditRiskTeam@bot.or.th

ผนวกรวบรวมเอกสาร 02-256310 15

คส 225

วันที่ 15 ต.ค. 2563

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย

ธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งเป็นความเสี่ยงสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินได้ ดังนั้น การสอบทานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ากระบวนการของสถาบันการเงินในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ซึ่งรวมถึงกระบวนการควบคุมและบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตภายหลังการอนุมัติสินเชื่อ เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติที่สถาบันการเงินกำหนดไว้ และมีการถ่วงดุลการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ตลอดจนการพิจารณาการจัดชั้น การกักเงินสำรอง และการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชีหากภายหลังสินเชื่อดังกล่าวมีคุณภาพเสื่อมลงเป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกักเงินสำรองของสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกแนวนโยบายเกี่ยวกับการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ เพื่อให้สถาบันการเงินพิจารณาสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีกระบวนการที่แตกต่างกัน เช่น สินเชื่อธุรกิจ สินเชื่อรายย่อย ภาระผูกพัน และเพื่อให้การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกลยุทธ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การปรับปรุงแนวนโยบายในครั้งนี้ เป็นการกำหนดแนวทางการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นหลักการ (Principle-based) เพื่อให้สถาบันการเงินนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการประกอบธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยสถาบันการเงินสามารถกำหนดปริมาณและลักษณะสินเชื่อที่จะสอบทานให้สอดคล้องกับลักษณะและระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อตามผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงินได้ นอกจากนี้ สถาบันการเงินต้องจัดให้หน่วยงานสอบทานสินเชื่อซึ่งเป็น Second line of defense มีความเป็นอิสระ เพื่อส่งเสริมให้มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงได้อย่างแท้จริง

2. แนวนโยบายที่ยกเลิก

2.1 แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวนโยบายการสอบทานเงินให้สินเชื่อเงินให้กู้ยืม ภาระผูกพัน และธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2551

2.2 แนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวนโยบายการสอบทานเงินให้สินเชื่อ ธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ และภาระผูกพันของธนาคารพาณิชย์และธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ลงวันที่ 20 กันยายน 2553

3. ขอบเขตการบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ทุกแห่ง และบริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ทุกแห่ง

4. เนื้อหา

4.1 คำจำกัดความ

4.1.1 “ธุรกรรมด้านสินเชื่อ” หมายความว่า การให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ

4.1.2 “ภาระผูกพัน” หมายความว่า รายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต สำหรับธนาคารพาณิชย์ หรือประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแล ด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเงินทุน

4.1.3 “ลูกหนี้ธุรกิจ” หมายความว่า ลูกหนี้ที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงาน หรือเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ และให้หมายความรวมถึงคู่สัญญา ที่เป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก และธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น ที่จดทะเบียนและตั้งอยู่ในต่างประเทศ เช่น ธนาคารกลาง ธนาคารพาณิชย์ ด้วย

4.1.4 “ลูกหนี้อยู่ยง” หมายความว่า ลูกหนี้ที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน เพื่อการอุปโภคบริโภคหรือเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ สินเชื่อไมโครไฟแนนซ์

4.1.5 “บริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation” หมายความว่า บริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้าง และขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

4.1.6 “คณะกรรมการสถาบันการเงิน (Board of directors)” หมายความว่า คณะกรรมการของสถาบันการเงิน หรือคณะผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง ในกรณีของสาขานาการพาณิชย์ต่างประเทศ

4.2 หลักการ

การสอบทานสินเชื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตที่สำคัญ ของสถาบันการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันว่ากระบวนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติ ที่สถาบันการเงินกำหนดไว้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ (End to end process) ครอบคลุมตลอด กระบวนการพิจารณาธุรกรรมด้านสินเชื่อ รวมถึงกระบวนการภายหลังการอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ในการดำเนินการดังกล่าวหน่วยงานสอบทานสินเชื่อซึ่งเป็น Second line of defense จึงต้องมี

ความเป็นอิสระจาก First line of defense และ Third line of defense เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถค้นพบจุดอ่อนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขที่สาเหตุได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันการเงินสามารถตรวจพบการเสื่อมถอยของคุณภาพสินเชื่อได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ก่อนจะกลายเป็นลูกหนี้ที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (Non-performing) และเพื่อช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาเดิมซ้ำกับลูกหนี้รายอื่น โดยให้สถาบันการเงินกำหนดปริมาณและลักษณะสินเชื่อที่จะสอบทานให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อตามผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ สถาบันการเงินสามารถใช้ผลจากรายงานการตรวจสอบที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาประกอบได้

4.3 แนวปฏิบัติที่ดีในการสอบทานสินเชื่อ

4.3.1 หน่วยงานและเจ้าหน้าที่สอบทานสินเชื่อ

(1) หน่วยงานสอบทานสินเชื่อซึ่งเป็น Second line of defense ต้องมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ (Business unit หรือ First line of defense) และสถาบันการเงินต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สอบทานไว้ให้ชัดเจน ซึ่งเจ้าหน้าที่สอบทานจะต้องไม่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ รวมถึงการประเมินราคาหลักประกัน

ทั้งนี้ สำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนผันให้เจ้าหน้าที่ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หรืออนุมัติสินเชื่อแก่ลูกหนี้รายนั้นสามารถทำการสอบทานลูกหนี้รายดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม ธนาคารแห่งประเทศไทยคาดหวังให้สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเตรียมความพร้อมเพื่อให้มีหน่วยงานสอบทานสินเชื่อที่สามารถทำหน้าที่อย่างเป็นอิสระ หรือมีกระบวนการเพื่อให้มั่นใจว่าการสอบทานสินเชื่อมีความเป็นอิสระในระยะเวลาที่เหมาะสม

(2) หน่วยงานสอบทานสินเชื่อต้องมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน (Internal audit หรือ Third line of defense) ซึ่งมีหน้าที่ประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยงานสอบทานสินเชื่อ เพื่อให้กระบวนการสอบทานเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยหากสถาบันการเงินมีข้อจำกัดด้านต้นทุนหรือมีความจำเป็นที่ไม่สามารถแยกหน่วยงานออกจากกันได้ สถาบันการเงินต้องกำหนดวิธีการหรือกระบวนการเพื่อให้มั่นใจว่าการสอบทานสินเชื่อและการตรวจสอบภายในมีความเป็นอิสระและถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน เช่น จัดให้หน่วยงานที่อิสระจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือหน่วยงานภายนอกที่มีความน่าเชื่อถือ ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานสอบทานสินเชื่อ

(3) เจ้าหน้าที่สอบทานควรมีความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่องานสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ โดยเฉพาะนโยบายด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมสินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทย รวมถึงกฎหมายและหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สอบทานควรมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านสินเชื่อ หรือได้รับการฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านสินเชื่อ เช่น การวิเคราะห์สินเชื่อ การจัดชั้นและการกันสำรอง การประเมินราคาหลักประกัน

(4) ในกรณีที่สถาบันการเงินใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก (Outsourcing) เพื่อทำหน้าที่สอบทานธุรกรรมสินเชื่อ สถาบันการเงินต้องมีกระบวนการเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการภายนอกมีความเป็นอิสระและเจ้าหน้าที่สอบทานของผู้ให้บริการภายนอกมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อ 4.3.1 (3)

4.3.2 การจัดทำแผนงานการสอบทานและการรายงานความคืบหน้า

(1) การจัดทำแผนงานการสอบทานประจำปี ต้องเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานการสอบทานประจำปีให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับจากวันสิ้นปีปฏิทิน โดยให้สถาบันการเงินจัดเก็บแผนงานดังกล่าวไว้ที่สถาบันการเงินเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้

(2) การรายงานความคืบหน้า ผลการสอบทาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา ให้รายงานต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของสถาบันการเงินทราบทุกไตรมาส ทั้งนี้ หากมีประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินของสถาบันการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ให้รายงานต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินให้ทราบโดยเร็ว

(3) สถาบันการเงินควรติดตามการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงกระบวนการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายหลังจากที่หน่วยงานดังกล่าวรับทราบประเด็นปัญหาที่พบจากการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถแก้ไขปัญหาหรือจุดอ่อนได้อย่างทันท่วงที โดยสถาบันการเงินควรจัดทำรายงานการติดตามผลและเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน

4.3.3 การจัดทำและจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการสอบทาน

สถาบันการเงินต้องจัดเก็บแผนงานการสอบทาน เอกสารและหลักฐานการสอบทานของลูกค้าทุกรายและทุกประเภทที่มีการสอบทาน ให้ถูกต้องครบถ้วนและง่ายต่อการตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยสถาบันการเงินสามารถจัดทำและจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการสอบทานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

4.3.4 แนวทางการสอบทาน

สถาบันการเงินต้องสอบทานกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ (Credit process) ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ (End to end process) รวมถึงความถูกต้องของการจัดชั้นลูกหนี้ การกันเงินสำรองและการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชี และให้ถือว่าการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมการบริหารความเสี่ยง โดยให้สถาบันการเงินมีแนวทางการสอบทานขั้นต่ำที่ครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระคืนของลูกค้าตามระยะเวลาที่กำหนด การประเมินราคาหลักประกัน และการอนุมัติวงเงินสินเชื่อ ต้องเป็นไปตามนโยบายด้านสินเชื่อ รวมถึงขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่สถาบันการเงินกำหนดไว้ โดยจะต้องมีเอกสารหลักฐานที่จำเป็นครบถ้วนในแฟ้มประวัติของลูกค้า (Credit file) แต่ละราย

(2) ความถูกต้องครบถ้วนของนิติกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในการอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ เช่น การจัดทำสัญญากู้ยืมเงิน การจัดทำสัญญาค้ำประกัน การจดจำนองหลักประกัน การจดทะเบียนหลักประกัน

(3) การเบิกใช้วงเงินเป็นไปตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา และกระบวนการติดตามการใช้เงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยเฉพาะลูกหนี้ธุรกิจ

(4) การทบทวนวงเงินเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมีการคำนึงถึงความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไป

(5) การจัดชั้นลูกหนี้ การกันเงินสำรอง และการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชี ถูกต้องตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน

(6) การดำเนินการกับลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ โดยให้ระบุสถานะหรือขั้นตอนที่สถาบันการเงินกำลังดำเนินการกับลูกหนี้ เช่น อยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรืออยู่ระหว่างฟ้องร้องดำเนินคดี หรืออยู่ระหว่างบังคับหลักประกัน พร้อมทั้งรายละเอียดการดำเนินการพอสังเขป

(7) การปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ข้อบังคับของทางการ เช่น การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อกับกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงิน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง

4.3.5 การกำหนดอัตราการสอบทาน

การกำหนดอัตราการสอบทานต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อของสถาบันการเงิน และมีหลักเกณฑ์ทางสถิติที่เหมาะสม โดยควรพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงระดับความเสี่ยงและนัยสำคัญต่อสถาบันการเงิน เช่น ลักษณะของผลิตภัณฑ์ ปริมาณ และระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ โดยใช้ผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงินเอง หรืออาจใช้ผลการจัดระดับความเสี่ยงตามรายงานการตรวจสอบปีล่าสุดที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทย มาใช้ประกอบการกำหนดอัตราการสอบทานด้วย โดยครอบคลุมลูกหนี้ทุกกลุ่มตั้งแต่ลูกหนี้จัดชั้นปกติ (Performing) ไปจนถึงลูกหนี้ที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (Non-performing) ลูกหนี้รายใหม่ ลูกหนี้ที่เข้าข่ายสัญญาณเตือนล่วงหน้า (Early warning sign) ของสถาบันการเงิน ลูกหนี้ที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ รวมถึงลูกหนี้ที่มีการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชีด้วย ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอบทานลูกหนี้และภาระผูกพัน ดังนี้

(1) ลูกหนี้ธุรกิจ

การกำหนดอัตราการสอบทานของลูกหนี้ธุรกิจควรครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่ที่มีนัยสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะของสถาบันการเงิน ลูกหนี้ที่มีแนวโน้มความเสี่ยงเพิ่มขึ้น ลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีข้อสังเกต นอกจากนี้ ในการสุ่มสอบทานลูกหนี้ธุรกิจควรครอบคลุมลูกหนี้ทุกขนาดวงเงิน ทุกประเภทผลิตภัณฑ์ และพอร์ตสินเชื่อที่มีนัยสำคัญ

(2) ลูกหนี้รายย่อย

การกำหนดอัตราการสอบทานของลูกหนี้รายย่อยต้องใช้วิธีการทางสถิติที่เชื่อถือได้ และมีระดับความเชื่อมั่นและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ในการสุ่มตัวอย่างลูกหนี้สถาบันการเงินควรแบ่งกลุ่มลูกหนี้ตามประเภทหรือวัตถุประสงค์ของธุรกรรม เช่น ลูกหนี้บัตรเครดิต ลูกหนี้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และลูกหนี้สัญญาเช่าซื้อ โดยการสุ่มตัวอย่างลูกหนี้ควรครอบคลุมทุกกลุ่มสินเชื่อ

(3) ภาระผูกพัน

เมื่อมีการสอบทานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อของลูกหนี้รายใด ให้สถาบันการเงินสอบทานภาระผูกพันสำหรับลูกหนี้รายนั้นด้วย โดยเน้นสอบทานภาระผูกพันที่มีค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) เท่ากับ 1 ทั้งนี้ สำหรับลูกหนี้ที่ไม่มียอดคงค้างเงินให้สินเชื่อหรือธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ให้สถาบันการเงินพิจารณาสอบทานภาระผูกพัน ตามผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงิน เช่น ลูกหนี้ที่มียอดภาระผูกพันสูงอย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าการกำหนดอัตราสอบทานของสถาบันการเงินโดยใช้การประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงินเอง ยังไม่สอดคล้องกับปริมาณ ลักษณะ และระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้สถาบันการเงินสอบทานลูกหนี้เพิ่มเติม หรืออาจกำหนดอัตราสอบทานขั้นต่ำให้สถาบันการเงินปฏิบัติ หรือให้มีการแก้ไขแผนการสอบทานได้

4.4 การดำเนินการของบริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation

บริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 4.3 ด้วยโดยอนุโลม

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 เป็นต้นไป

คำถาม-คำตอบท้ายแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
1.	ภายหลังจากการอนุมัติแผนงานการสอบทานประจำปี สถาบันการเงินสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานการสอบทานในระหว่างปีได้หรือไม่	สถาบันการเงินสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานการสอบทานในระหว่างปีได้ โดยต้องเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการปรับเปลี่ยนแผนงานการสอบทาน พร้อมแสดงผลหรือความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนแผนงานดังกล่าว
2.	สถาบันการเงินยังต้องจัดทำและจัดส่งรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานสินเชื่อตามแบบรายงานลูกหนี้รายใหญ่ และแบบรายงานการสอบทานลูกหนี้รายย่อยโดยวิธีการสุ่มสอบทาน ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือไม่	สถาบันการเงินไม่ต้องจัดทำรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานสินเชื่อตามแบบรายงานลูกหนี้รายใหญ่ และแบบรายงานการสุ่มสอบทานลูกหนี้รายย่อย ที่กำหนดตามแนวนโยบายการสอบทานเงินให้สินเชื่อเดิม เพื่อเป็นการลดภาระในการจัดทำแบบรายงานของสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินจะต้องจัดส่งข้อมูลสถานะการสอบทานเงินให้สินเชื่อตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในการจัดส่งข้อมูลสถาบันการเงิน (Data Set) ชุดข้อมูลด้านสถาบันการเงิน: Loan Arrangement (DS_LAR) ตามปกติ
3.	ตามแนวนโยบายการสอบทานสินเชื่อฯ หลักเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องสอบทานการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมของลูกหนี้นั้น ต้องติดตามใกล้ชิดอย่างไร	สอบทานการเบิกใช้วงเงินว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน และมีกระบวนการติดตามการใช้เงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยเฉพาะลูกหนี้ธุรกิจ
4.	สถาบันการเงินสามารถนำผลการจัดระดับความเสี่ยงตามรายงานการตรวจสอบที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาใช้ประกอบการกำหนดอัตราดอกเบี้ยการสอบทานสินเชื่อได้อย่างไรบ้าง	สถาบันการเงินสามารถนำผลการจัดระดับความเสี่ยงสุทธิของธุรกรรมสินเชื่อที่สำคัญ (Net Risk) ตามรายงานการตรวจสอบปีล่าสุดที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาใช้ประกอบการกำหนดอัตราดอกเบี้ยการสอบทานสินเชื่อได้
5.	การสอบทานให้ครอบคลุมลูกหนี้ทุกขนาดของวงเงินหมายความว่าอย่างไร	การสอบทานให้ครอบคลุมลูกหนี้ทุกขนาดของวงเงิน โดยให้แบ่งลูกหนี้เป็นกลุ่ม ๆ ตามวงเงินหรือยอดคงค้าง และแยกขนาดของกลุ่มลูกหนี้ ซึ่งสถาบันการเงินต้องกำหนดการแบ่งกลุ่มให้เหมาะสมกับโครงสร้างพอร์ตสินเชื่อของตนเอง และการสุ่ม

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
		ลูกหนี้ที่จะสอบทานต้องให้กระจายและครอบคลุม ลูกหนี้ทุกระดับวงเงินหรือยอดคงค้าง
6.	สถาบันการเงินยังต้องสอบทานลูกหนี้ที่มี การด้อยค่าด้านเครดิต (non-performing: NPL) หรือไม่	สถาบันการเงินควรสอบทานลูกหนี้ที่ถูกจัดชั้น เป็น NPL ไม่เกิน 2 ปี ก่อนหน้าวันที่จัดทำแผนงาน การสอบทานสินเชื่อ และยังไม่ได้ถูกดำเนินการ ทางศาล เพื่อให้สถาบันการเงินได้สอบทาน กระบวนการด้านสินเชื่อว่ามีจุดอ่อนหรือ ข้อบกพร่องใดที่ทำให้เกิดความเสื่อมถอยของ คุณภาพของสินเชื่อ ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันการเงิน ค้นพบสาเหตุและปรับปรุงแก้ไขเพื่อป้องกันการ เกิดปัญหาเดิมซ้ำได้
7.	หากธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของ ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ หรือสาขา ของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ มีข้อจำกัด ด้านบุคลากร ต้นทุน หรือมีความจำเป็นที่ไม่สามารถแยกหน่วยงานสอบทานสินเชื่อ ออกมาได้ จะสามารถดำเนินการได้อย่างไร (เพิ่มเติมวันที่ 19 มิถุนายน 2566)	<p>การสอบทานสินเชื่อเป็นเครื่องมือบริหาร ความเสี่ยงด้านเครดิตที่สำคัญ ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อยืนยันว่ากระบวนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติที่สถาบันการเงิน กำหนดไว้แบบ end to end process ซึ่ง การสอบทานสินเชื่อต้องมีความเป็นอิสระและ ถ่วงดุลอำนาจอย่างเหมาะสม โดย</p> <p>(1) กรณีสถาบันการเงินทุกประเภทที่มี ข้อจำกัดด้านต้นทุน หรือมีความจำเป็นที่ไม่สามารถแยกหน่วยงานสอบทานสินเชื่อ ออกมาจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน (third line of defense) ได้ ให้สามารถใช้ เจ้าหน้าที่จาก third line of defense สอบทานสินเชื่อได้ โดยต้องกำหนดวิธีการ หรือกระบวนการเพื่อให้มั่นใจว่าการสอบทาน สินเชื่อและการตรวจสอบภายในมีความเป็น อิสระและถ่วงดุลอำนาจจะห่างกันตาม วัตถุประสงค์ข้างต้น เช่น จัดให้หน่วยงานอื่น ภายในสถาบันการเงินที่เป็นอิสระจาก third line of defense และ first line of defense หรือสำนักงานใหญ่ (head office) หรือ สำนักงานภูมิภาคในต่างประเทศ (regional office) หรือหน่วยงานภายนอกที่มี ความน่าเชื่อถือ มาทำหน้าที่ตรวจสอบการ ปฏิบัติงานสอบทานสินเชื่อดังกล่าว</p>

ชื่อ	คำถาม	คำตอบ
		<p>(2) กรณีสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร และต้องการให้ first line of defense สอบทานสินเชื่อ ธปท. ผ่อนผันให้เจ้าหน้าที่จาก first line of defense ภายในสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ไม่เกี่ยวข้องกับ การวิเคราะห์หรือการอนุมัติสินเชื่อแก่ลูกหนี้รายนั้น หรือ head office หรือ regional office มาทำหน้าที่สอบทานสินเชื่อได้</p>